

DIGITALIZATION: РЕАЛІЇ ТА СИМУЛЯКРИ ПАРАЛЕЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Світлана Куцепал

Анотація. У статті визначено істотні ознаки поняття «цифровізація», яка неоднозначно оцінюється дослідниками; акцентовано на позитивних і негативних наслідках цифровізації; означено тенденції розвитку цифрового суспільства.

Серед безперечних переваг цифровізації виділяються: розширення можливостей задоволення потреб як духовного, так і матеріального характеру, суттєве покращення якості життя, збільшення можливостей інтелектуального і творчого розвитку, підвищення здатності до кар'єрного зростання та можливостей для самореалізації і саморозвитку. Наголошено на можливостях, які відкриваються перед людьми з інвалідністю, обмеженими можливостями до працевлаштування, забезпеченні інклюзії у соціальне життя тих осіб, які в звичайних умовах з огляду на різні причини не могли проявляти активну соціальну позицію.

Небезпечність цифровізації — розмивання кордонів між публічним і приватним життям, що особливо проявилось під час пандемії, коли значна частина населення змушена була перейти до роботи та навчання онлайн; втручання у приватне життя; поляризація суспільства як наслідок цифрової нерівності, яка має тенденцію поглиблюватися.

Доведено, що наслідком цифровізації стає створення нового образу суспільства — цифрового суспільства, де нівелюється межа між реальністю та віртуальністю, панує власна система знаків, утворюється нова система цінностей і норм.

Значна увага приділена феномену «цифрової людини», яка існує у віртуальному просторі, створює та перетворює інформаційні взаємозв'язки, сприймає світ як симуляційну ігрову модель, переконана у своїй здатності керувати цифровим світом, але водночас є заручницею альтернативної реальності, породженої процесом цифровізації.

Ключові слова: цифровізація, цифрова трансформація, інформаційне суспільство, цифрове суспільство, цифровий простір, віртуальна реальність, цифрова людина.

У науковому дискурсі ХХІ століття топовою є тема цифровізації (digitalization) та її похідних: цифрова цивілізація, цифрове суспільство, цифрова трансформація та цифрові технології, цифрова людина, цифрові навички та цифровий інтелект тощо.

Спектр новоутворених понять достатньо широкий, активно обговорюється та досліджується представниками різних напрямів гуманітарного дискурсу. Найбільш активно обговорюються проблеми цифровізації економіки [див.: 1–9], педагогіки [див.: 10–13] та правові аспекти цифровізації [див.: 14–19].

Усі перераховані виміри дослідження сутності цифровізації та її результатів, звісно, важливі й актуальні, проте, особливо нагальним видається визначення сутнісних характеристик і проявів тієї альтернативної реальності, яка завдяки цифровізації і постає своєрідним онтологічним тлом для сучасної людини.

Розпочнемо з кількох визначень поняття цифровізації, які важливі саме в контексті репрезентованого дослідження. Традиційно (хоча це звучить дещо несподівано відносно цифровізації) пропонується наступне визначення: «Цифровізація (з англ. digitalization) означає впровадження цифрових технологій в усі сфери життя. Вона забезпечує широкий круг можливостей для створення багатьох сучасних технологій (“цифрових технологій”) через використання в них цифрового подання інформації» [20, с. 50]. Співзвучною класичній є дефініція М. Руденка: «Цифровізація — процес еволюції економічних, соціальних, виробничих, техніко-технологічних, організаційних, управлінських, та інших відносин всередині суспільства, зміна їх суб’єктивно-об’єктивної орієнтованості, яка викликана розвитком інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій» [4, с. 63].

І. Якушко наголошує на процесуальності цифровізації та пропонує таке визначення: «Цифровізація — це процес, який пов’язаний з активним створенням, використанням, удосконаленням інформаційно-комунікаційних технологій» [3, с. 77]. Саме інформаційно-комунікативні технології, підсилені технологіями штучного інтелекту, машинного навчання, наявністю практично необмежених баз даних, що забезпечують доступ до інформації широкому колу споживачів, є суттєвими характеристиками цифровізації.

К. Маркевич, формулюючи дефініцію поняття «цифровізація», акцентує на перспективах розвитку цивілізації та позитивних суспільних наслідках цифровізації, стверджуючи, що «цифровізація — одна з визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, яка формує більш інклюзивне суспільство та кращі механізми управління,

розширює доступ до охорони здоров'я, освіти та банківської справи, підвищує якість та охоплення державних послуг, розширює спосіб співпраці людей, а також дає змогу скористатися більшим розмаїттям товарів за нижчими цінами» [21].

Цифровізація неоднозначно оцінюється дослідниками, які схильні як наголошувати на позитивних наслідках цього процесу, так і акцентувати на небезпеках і ризиках цифровізації для суспільства загалом і людини зокрема. «Цифровізація не обмежується виключним використанням технологій; вона характеризується зміною культури, інтегрованої в усі сфери роботи, та трансформацією в управлінні різними командами» [17, с. 14]. Серед безперечних переваг відзначають: розширення можливостей задоволення потреб як духовного (знання), так і матеріального характеру завдяки цифровізації сфери послуг та торгівлі, що суттєво покращує якість життя та розкриває нові можливості задоволення екзистенційних потреб; суттєво збільшуються можливості інтелектуального і творчого розвитку, наслідком чого стає підвищення здатності до кар'єрного зростання та можливостей для самореалізації і саморозвитку; забезпечується розвиток соціального підприємництва, виникають нові види діяльності, відповідно — нові робочі місця. Окремо варто наголосити на можливостях, які відкриваються перед людьми з інвалідністю, обмеженими можливостями до працевлаштування, забезпечується інклюзія в соціальне життя тих осіб, які у звичайних умовах через різні причини не могли проявляти активну соціальну позицію.

Одним із наслідків цифровізації та бурхливого розвитку комп'ютерних технологій є зміна домінуючої когнітивної моделі соціуму, замість моделі «знання» пріоритетною стає модель «інформації». При цьому «звернення до числа (цифри) в системі масової культури носить вже імперативний характер. Вона не тільки вкорінена у науковій, виробничій діяльності, побуті, але стала нашою повсякденністю. Звук, картина, книга, досвід, бажання — все може за подібною схемою опинитися в “оцифрованому” вигляді» [22, с. 94]. Небезпечність цифровізації — розмивання кордонів між публічним і приватним життям, що особливо проявилось під час пандемії, коли значна частина населення змушена була перейти до роботи та навчання онлайн; втручання у приватне життя; поляризація суспільства як наслідок цифрової нерівності;¹ комунікація без безпосереднього просторового зближення;

---

¹Нерівність у доступі до можливостей в економічній, соціальній, культурній, освітній галузях, які існують або поглиблюються в результаті неповного,

віртуалізація міжособистісних контактів, спрощення відносин, ілюзія їх доступності; відсутність проблем з самопрезентацією, оскільки можна швидко створити відповідний нік, аватарку, сторінку або чат у соціальній мережі. Також варто враховувати такі наслідки, як проблема безпеки та порушення конфіденційності, поглиблення соціальної відчуженості, стирання етичних меж (неможливість контролювати у майбутньому штучний інтелект), зниження культурного розвитку [14].

У цифровому континуумі («дигітал-континуум») домінує теперішнє, миттєвість, глибина поступається поверхні, «для інформаційного продукту надзвичайно важливим є модус “теперішнього”». Минуле й майбутнє для інформації й інформаційного продукту у соціальних мережах існують тільки як потенція» [23, с. 172]. Миттєвість, тимчасовість переважають над протяжністю, ефект поверхні змінює ефект глибини.

Наслідком цифровізації стає створення нового образу суспільства — цифрового суспільства. У цьому контексті варто згадати ще одну дефініцію, яка пов'язує цифровізацію та цифрове суспільство як причину та наслідок. «Цифровізація — впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо. Це перехід біологічних та фізичних систем у кібербіологічні та кіберфізичні (об'єднання фізичних та обчислювальних компонентів). Перехід діяльності з реального світу у світ віртуальний (онлайн)» [5]. Фізична реальність маргіналізується, змінюються форми соціалізації, розробляється та використовується специфічний сленг, трансформуються традиційні норми та цінності.

У вже далекому 2012 році вийшла друком розвідка К. Гарбузенка «Від інтелектуальності “числа” до соціуму “цифри”: числова магія Піфагора як складова сучасної квазірелігійності в Інтернет-просторі», де континуумом існування сучасної людини визнається поєднання трьох світів: «світу речей, світу інформаційного і світу символічного. Між згаданими трьома світами — світом речей, інформаційним і символічним — існують фільтри, які ускладнюють перехід з одного світу в інший. У світі реальному відбуваються тисячі подій, але тільки одиниці з них перейдуть у світ інформаційний. У свою чергу, у світі інформаційному відбуваються сотні подій, але лише мала їх частка переходить у світ символічний. Подія, помітна у світі речей, може бути

нерівномірного або недостатнього доступу до комп'ютерних, телекомунікаційних і цифрових технологій.

абсолютно незначною у світі інформаційному, і навпаки. А оскільки у світі інформаційному ми маємо справу швидше з індивідуальною пам'яттю людини, а у світі символічному — з соціальною, то світ символічний виступає як певне мірило для двох інших світів» [22, с. 94]. Зазначена множинність світів уможливується існуванням цифрового світу (цифрового суспільства), тієї альтернативної реальності, у якій існує сучасна людина і де, на жаль, «буття як вищий дар долі перетворили в інструментальний засіб технічної стратегії людства, у предмет виробничої перебудови. Втрачається благоговіння перед існуючим, повага до нього і відповідальність за буття» [24, с. 182].

У цифровому світі час і простір починають «стискатися», відстані вже не важливі, бо долаються за лічені секунди завдяки глобальним системам зв'язку. Будь-хто може працювати, укладати угоди, обмінюватися цифровими активами, спілкуватися і прицільно налагоджувати зв'язки у піринговому режимі, або P2P-мережах [25]. Реальність, у якій перебуває людина цифрового світу, повністю змінюється, активності, зв'язки, інтереси здебільшого переводять їх у цифрову площину, відповідно, підвищується здатність маніпулювання інформацією. Актуалізуються категорії «дистанційної присутності» — телеприсутності та дистанційної робототехніки [26].

Хто ж є суб'єктом (та одночасно й об'єктом) цифрового світу? Правильно — цифрова людина, яка народилася після цифрової революції і її життєвий простір — різноманітні гаджети, від комп'ютера (ноутбука, планшета) до смартфонів найновішої моделі. Американський письменник М. Пренскі першим використовує поняття «цифрова людина» та «цифрові тубільці», які є носіями рідної для них цифрової мови комп'ютерів, відеоігор та інтернету. На противагу їм є «цифрові іммігранти», ті, кому не пощастило і вони народилися раніше, їм доводилося пристосовуватися до впровадження нових технологій і навчання, щоб знати їх функціонування, використання та інші цифрові аспекти. Тому вони назавжди приречені на рудименти минулого і прагнуть поєднувати цифрові можливості з навичками «доцифрової» епохи² (див.: [27]).

Серед розмаїття визначень поняття «цифрова людина» найбільш доречним у контексті цієї розвідки є наступне: «Цифрова людина — це, перш за все, людина нових моральних цінностей, яка занурюється у віртуальну реальність симуляцій і усе більшою мірою сприймає світ як

---

²Найрозповсюджений такий рудимент — редагування паперового варіанту тексту, який перед тим набирається на комп'ютері або повідомлення телефоном про отримання електронного листа.

цифрове ігрове середовище, усвідомлюючи його умовність, керованість його параметрів і можливість виходу з нього» [28, с. 18].

Незважаючи на всі вищепераховані переваги цифрового світу, зупинимося на тих здатностях людини, які у цифровому континуумі перетворюються на симулякри, — когнітивних і комунікативних.

У цифровому просторі людина завжди знаходиться у так званій «інформаційній бульбашці» («filter bubble»), де особи отримують тільки ту інформацію, яка їм подобається і з якою вони згодні, тому свій погляд на світ і своє трактування подій вважають єдино правильним. Це може призвести до протистоянь проти тих, хто наслідують думати інакше [29]. Виникає спокуса відмовитися від пошуку релевантної інформації на користь споживання інформації, яка рекомендована членами її соціальної віртуальної спільноти, але так можна просто загубитися в «інформаційному шумі». «Усі види контенту переходять з аналогових у цифрові, стаючи мобільними й персональними. Причому індивід отримує можливість контролювати власний контент, направляти інформаційні запити, формувати індивідуальну траєкторію інформаційної діяльності» [30, с. 96]. Як наслідок — втрачається прагнення до отримання достовірної фундаментальної інформації, ігноруються процедури верифікації, критичне мислення поступається фрагментарному, «кліповому», коли реальність сприймається не як система елементів, а як послідовність не пов'язаних між собою явищ.

Людина, закинута в бездушний цифровий світ, стикається з великою кількістю когнітивних проблем, серед яких найбільш відомими є цифрова амнезія та ефект Google. Цифрова амнезія породжена тим, що людина піддається спокусі передати різноманітним гаджетам ті функції, які зазвичай становили сферу дії оперативної пам'яті (зробити замітку, подивитися карту, записати номер телефону та ім'я родича, друга, колеги), а опинившись через різноманітні причини без ноутбука або мобільного телефону, людина відчуває себе безпорадною як у комунікації, так і в можливості згадати важливу інформацію чи контакт, бо вони містилися саме в гаджеті чи телефоні. Ефект Google — також певна когнітивна деформація, сформований стереотип, що будь-яку інформацію в будь-який момент можна знайти за допомогою пошукової системи, тому запам'ятовувати нічого не потрібно.

Безмежні масиви інформації, доступні у цифровому світі, породжують явище «інформаційної булімії», коли людині надається багато інформації, але вона не може її втримати, нічого не пам'ятає, адже

нейронні зв'язки закріплюються в мозку лише за наявності досвіду [31].

З комунікацією в цифровому світі також не просто, оскільки вона набуває амбівалентного характеру — наявність практично необмежених можливостей спілкування поєднується з ризиками нав'язування певного інформаційного контексту, маніпуляції, відсутності цілісності текстуальних утворень, «мозаїчність» поширюваного контенту, розмивання особистісних кордонів. Окрім того, «при частому спілкуванні з комп'ютерними системами трапляється інформаційне зараження особистості числовим баченням світу»: в активних інтернет користувачів формується звикання до цифрового зображення на рівні логіко-ментальних структур, що призводить до мозаїчності. Перемикаючись між різними інформаційними каналами людина конструює нову реальність. Сучасна людина підлаштовується під цю мозаїчність, адаптується до ситуації — це стає однією з її навичок. У зв'язку з цим виникають проблеми із засвоєнням, переробкою та аналізом більш глибокої інформації, що пов'язана з детермінантами аналізу зв'язків у природі та соціумі» [22, с. 96].

Отже, цифровий світ — це континуум, ігнорувати який сучасна людина не може, більш того, вона прагне бути залучена до нього, оскільки у багатьох випадках саме в цифровому світі знаходить прихисток і рятуються від жорстокості реального світу. Проте, насолоджуючись умовною безпекою та безмежними можливостями цифрового світу, варто пам'ятати, що він перенасичений симулякрами й ерзацами, а за привабливими комунікативними та когнітивними моделями приховані небезпеки як онтологічного, так і екзистенційного характеру.

Література

1. Сидоренко С.В. Цифрова трансформація суспільства в умовах четвертої промислової революції. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2021. Випуск 1(173), Том 1. С. 31–43.
2. Муравйов В.Є. Інформаційне суспільство: трансформація від індустрії знань до цифровізації. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія Економіка*. 2019. Випуск 1(53). С. 39–47.
3. Якушко І. Сутність та особливості цифрової трансформації. *Проблеми і перспективи економіки та*

управління. 2022. Вип. 4(28). С. 75–82. Режим доступу: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262608>.

4. Руденко М.В. Цифровізація економіки: нові можливості та перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 61–65.
5. Україна 2030Е — країна з розвинутою цифровою економікою [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
6. Бречко О.В., Гуцуляк А.І. Цифрові технології суспільного розвитку. *Інноваційна економіка*. 2022. № 4(92). С. 136–143.
7. Тульчинська С.О., Корзун Л.С. Цифровізація як засіб трансформації економіки України. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2020. № 25. С. 52–59
8. Башилай С., Яремко І. Цифровізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. вип. 48.
9. Руденко М.В. Цифровізація: категоріальні особливості та специфіка трактування. *Економічний форум*. 2021. № 4. С. 3–13.
10. Павлич Т., Басараб В., Терещенко О., Рогів М. Цифровізація освітнього процесу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану. *Освітні обрії*. 2023. № 1(56). С. 106–109.
11. Матвієнко О., Цивін М. Цифровізація: освітній контекст. *Вісник Книжкової палати*. 2020. № 11. С. 28–35.
12. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Грицеляк Б. Цифровізація закладу вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2020. № 1(28).
13. Кучерак І.В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22, Т. 2. С. 91–94.
14. Базові аспекти цифровізації та їх правове забезпечення : монографія / за ред. К.В. Єфремової. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021.

15. Шаповалова О.В. Проблеми досягнення цифрової зрілості держави та суспільства. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2022. № 2(44). С. 24–32.
16. Марченко В.Б. Правове забезпечення цифрової трансформації в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 279–282.
17. Хаустова М.Г. Поняття цифровізації: національні та міжнародні підходи. *Право та інновації*. 2022. № 2(38). С. 7–18.
18. Лесько Н., Антонов М. Цифрові права людини в епоху глобалізації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2021. № 3(31). С. 160–166.
19. Вінник О. Межі цифрової свободи: правовий аспект. *Господарське право і процес*. 2021. № 2. С. 36–41.
20. Хаустов М., Бондаренко Д. Цифровізація: здобутки та загрози для суспільства. *InterConf*. Вип. 51. 2021. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/11577>.
21. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>.
22. Гарбузенко К.А. Від інтелектуальності «числа» до соціуму «цифри»: числова магія Піфагора як складова сучасної квазіреальності в Інтернет-просторі. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2012. № 4. С. 93–98.
23. Сілютіна І.М. Інформаційна діяльність в мережевому суспільстві. *Гілея*. 2017. Вип. 120(5). С. 170–173.
24. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. Київ: ПАРАПАН, 2003.
25. Skinner C., Cavendish M. Digital Human: The Fourth Revolution of Humanity Includes Everyone. Marshall Cavendish International (Asia) Private Limited, 2018.
26. Baldwin R. The Great Convergence Information Technology and the New Globalization. Belknap Press, 2019.

27. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon MCB University Press. 2001. Vol. 9, № 5.
28. Дзьобань О.П. Цифрова людина як філософська проблема. *Інформація і право*. 2021. № 2(37). С. 9–19.
29. Scott J. The Digitalization of Society. New Acropolis Library. 2021. January. Vol. 3. URL: <https://library.acropolis.org/the-digitalization-of-society/>
30. Антіпова О.П. Комунікативні характеристики сучасної культурної доби в контексті цифровізації. *Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія*. 2021. № 2(34). С. 94–98.
31. Spitzer M. Digitale Demenz: Wie wir uns und unsere Kinder um den Verstand bringen. Droemer Verlag, 2012.

References

1. Sydorenko S.V. Tsyfrova transformatsiia suspilstva v umovakh chetvertoi promyslovoi revoliutsii. *Multyversum. Filozofskyi almanakh*. 2021. Vypusk 1(173), Tom 1. S. 31–43.
2. Muraviov V.Ie. Informatsiine suspilstvo: transformatsiia vid industrii znan do tsyfrovizatsii. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Universtyetu. Seriia Ekonomika*. 2019. Vypusk 1(53). S. 39–47.
3. Yakushko I. Sutnist ta osoblyvosti tsyfrovoy transformatsii. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. 2022. Vyp. 4(28). s. 75–82. Rezhym dostupu: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262608>.
4. Rudenko M.V. Tsyfrovizatsiia ekonomiky: novi mozhlyvosti ta perspektyvy. *Ekonomika ta derzhava*. 2018. No 11. S. 61–65.
5. *Ukraina 2030E* — kraina z rozvynutoiu tsyfrovou ekonomikou [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovou-ekonomikou.html>.
6. Brechko O.V., Hutsuliak A.I. Tsyfrovі tekhnolohii suspilnoho rozvytku. *Innovatsiina ekonomika*. 2022. No 4(92). S. 136–143.

7. *Tulchynska S.O., Korzun L.S.* Tsyfrovizatsiia yak zasib transformatsii ekonomiky Ukrainy. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*. 2020. No 25. S. 52–59
8. *Bashlai S., Yaremko I.* Tsyfrovizatsiia ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2023. Vyp. 48.
9. *Rudenko M.V.* Tsyfrovizatsiia: katehorialni osoblyvosti ta spetsyfika traktuvannia. *Ekonomichnyi forum*. 2021. No 4. S. 3–13.
10. *Pavlysh T., Basarab V., Tereshchenko O., Rohiv M.* Tsyfrovizatsiia osvitnoho protsesu v zakladakh vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu. *Osvitni obrii*. 2023. No 1(56). S. 106–109.
11. *Matviienko O., Tsyvin M.* Tsyfrovizatsiia: osvitnii kontekst. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*. 2020. No 11. S. 28–35.
12. *Buinytska O., Varchenko-Trotsenko L., Hrytseliak B.* Tsyfrovizatsiia zakladu vyshchoi osvity. *Osvitlohichnyi dyskurs*. 2020. No 1(28).
13. *Kucherak I.V.* Tsyfrovizatsiia ta yii vplyv na osvitnii prostir u konteksti formuvannia kluchovykh kompetentnosti. *Innovatsiina pedahohika*. 2020. Vyp. 22, T. 2. S. 91–94.
14. *Bazovi aspekty tsyfrovizatsii ta yikh pravove zabezpechennia : monohrafiia / za red. K.V. Yefremovoi.* Kharkiv : NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy, 2021.
15. *Shapovalova O.V.* Problemy dosiahnennia tsyfrovoi zrilosti derzhavy ta suspilstva. *Aktualni problemy prava: teoriia i praktyka*. 2022. No 2(44). S. 24–32.
16. *Marchenko V.B.* Pravove zabezpechennia tsyfrovoi transformatsii v Ukraini. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2019. No 6. S. 279–282.
17. *Khaustova M.H.* Poniattia tsyfrovizatsii: natsionalni ta mizhnarodni pidkhody. *Pravo ta innovatsii*. 2022. No 2(38). S. 7–18.
18. *Lesko N., Antonov M.* Tsyfrovii prava liudyny v epokhu hlobalizatsii. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. Seriia: «Iurydychni nauky». 2021. No 3(31). S. 160–166.

19. *Vinnyk O.* Mezhi tsyfrovoy svobody: pravovyi aspekt. *Hospodarske pravo i protses.* 2021. No 2. S. 36–41.
20. *Khaustov M., Bondarenko D.* Tsyfrovizatsiia: zdotutky ta zahrozy dlia suspilstva. *InterConf.* 2021. Vyp. 51. Rezhym dostupu: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/11577>
21. *Markevych K.* Tsyfrovizatsiia: perevahy ta shliakhy podolannia vyklykiv–Rezhym dostupu: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>.
22. *Harbuzenko K.A.* Vid intelektualnosti “chysla” do sotsiumu “tsyfry”: chyslova mahiia Pifahora yak skladova suchasnoi kvazirelihiinosti v Internet-prostori. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo.* 2012. No 4. S. 93–98.
23. *Siliutina I.M.* Informatsiina diialnist v merezhenomu suspilstvi. *Hileia.* 2017. Vyp. 120(5). S. 170–173.
24. *Krymskyi S.B.* Zapyty filosofskykh smysliv. Kyiv : PARAPAN, 2003.
25. *Skinner C., Cavendish M.* Digital Human: The Fourth Revolution of Humanity Includes Everyone. Marshall Cavendish International (Asia) Private Limited, 2018.
26. *Baldwin R.* The Great Convergence Information Technology and the New Globalization. Belknap Press, 2019.
27. *Prensky M.* Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon MCB University Press. 2001. Vol. 9, No 5.
28. *Dzoban O.P.* Tsyfrova liudyna yak filosofska problema. *Informatsiia i pravo.* 2021. No 2(37). S. 9–19.
29. *Scott J.* The Digitalization of Society. New Acropolis Library. 2021. January. Vol. 3. URL: <https://library.acropolis.org/the-digitalization-of-society/>
30. *Antipova O.P.* Komunikatyvni kharakterystyky suchasnoi kulturnoi doby v konteksti tsyfrovizatsii. *Visnyk NAU. Seriia: Filosofiia. Kulturolohiia.* 2021. No 2(34). S. 94–98.
31. *Spitzer M.* Digitale Demenz: Wie wir uns und unsere Kinder um den Verstand bringen. Droemer Verlag, 2012.

DIGITALIZATION: REALITIES AND SIMULARIES OF PARALLEL REALITY

Svitlana Kutsepal

Abstract. The article defines the essential features of the concept of «digitalization», which is ambiguously evaluated by researchers. It also focuses attention on the positive and negative consequences of digitalization, and defines the development trends of the digital society.

Among the indisputable advantages of digitalization, the following stand out: the expansion of opportunities to meet needs of both a spiritual and material nature, a significant improvement in the quality of life, an increase in the opportunities for intellectual and creative development, an increase in the ability to career growth and opportunities for self-realization and self-development. Emphasis is made on the opportunities, open to people with disabilities, limited opportunities for employment, inclusion in the social life of those persons, who under normal conditions due to various reasons could not take an active social position is ensured.

The danger of digitalization is the blurring of the boundaries between public and private life, which was especially evident during the pandemic, when a large part of the population was forced to switch to work and study online; interference in private life; the polarization of society as a result of digital inequality, which tends to deepen.

It has been proved that the result of digitization is the creation of a new image of society – a digital society, where the boundary between reality and virtuality is leveled, its own system of signs reigns, and a new system of values and norms is formed.

Considerable attention is paid to the phenomenon of the «digital man», who exists in virtual space, creates and transforms information relationships, perceives the world as a simulation game model, is convinced of his ability to control the digital world, but at the same time is a hostage of an alternative reality generated by the digitalization process.

Keywords: digitalization, digital transformation, information society, digital society, digital space, virtual reality, digital person.

Куцепал Світлана Вікторівна

Кафедра гуманітарних та соціально-економічних навчальних
дисциплін

Полтавський юридичний інститут Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

просп. Першотравневий, 5

м. Полтава

36011

Kutsepal Svitlana

Department of humanitarian and socio-economic educational
disciplines

Poltava Law Institute of the Yaroslav Mudryi National Law University

Pershotravnevyi ave., 5

Poltava

36011

<https://orcid.org/0000-0003-3804-6031>

svetlanakutsepal@gmail.com

<https://doi.org/10.31812/apm.7690>